पचमानः, पाचयमानः, पिपक्षमाणः, पापच्यमानः ;
पक्ष्यमाणः, पाचयिष्यमाणः, पिपक्षिष्यमाणः, पापचिष्यमाणः ;
[1]ओदनपक्-पचौ-पचः ; — —
[2]पक्वम्-पक्वः-पक्ववान्, [3]प्रपक्वानि [फलानि], पाचितः, पिपक्षितः, पापचितः-तवान् ;
[4]पचः, [5]श्वपचः, [6]दूरेपाकः-अक्षेपाकः, फलेपाकः-क्षणेपाकः-का, [7]दूरेपाकुः-फलेपाकुः, [8]पचनः, [9]श्वपाकः-मांसपाकः ओदनपाचः, कपोतपाकः, पिण्डपाकः, मूलपाकः-उलूकपाकः, [10]प्रस्थपचः-[A]खारिम्पचः-द्रोणपचः, [11]मितम्पचः[B]-[C]नखम्पचः, [12]अल्पम्पचः,[D]

---

1. ओदनं पचतीति **ओदनपक्**। 'क्विप् च' (3-2-76) इति कर्मण्युपपदे क्विप्। 'अनुनासिकस्य क्विझलोः —' (6-4-16) इत्यत्र **काशिकायामुदाहृतमेवम्**।
2. '**पचो वः**' (8-2-52) इति निष्ठातकारस्य वकारः। वकारस्यासिद्धत्वात् झल्परत्वम्। तेन, 'चोः कुः' (8-2-30) इति कुत्वं भवतीति ज्ञेयम्।
3. '**प्रपक्वानि**' इत्यत्र 'कुमति च' (8-4-13) इति प्राप्तं णत्वम्, 'युवादीनां प्रतिषेधः' (वा. 8-4-11) इत्यनेन न भवति।
4. '**नन्दिग्रहिपचादिभ्यः**—' (3-1-134) इति, अच्प्रत्ययः।
5. **पचादिषु** (3-1-134) पाठादत्र कर्मण्यणं बाधित्वा कर्तरि, अच्प्रत्ययः।
6. अत्र सर्वत्र, **पचादिषु** पाठादचि, वृद्धौ, तथा न्यङ्क्वादिषु (7-3-53) पाठात् कुत्वे च रूपम्।
7. न्यङ्क्वादिषु (7-3-53 पाठात् कुत्वम्, **पचादिष्वेव** पाठादुप्रत्ययश्च।
8. नन्द्यादिषु (3-1-134) पाठात् कर्तरि ल्युप्रत्ययः इति **केचित्**।
9. 'अणपीष्यते' इति **क्षीरतरङ्गिण्यामुक्तम्**। तदानीमत्र कुत्वं न्यङ्क्वादित्वात ज्ञेयम्। वस्तुतस्तु 'कर्मण्यण्' (3-2-1) इत्यत्र **भाष्ये** '**ओदनपाचः**' इति प्रयुक्तत्वात् अण्विषये कुत्वं नेति ज्ञायते।
10. 'परिमाणे **पचः**' (3-2-33) इति खश्प्रत्यये मुमि च रूपमेवम्। एवं परिमाणवाचकेषु सर्वेष्वपि उपपदेषु खश् ज्ञेयः।
11. 'मितनखे च' (3-2-34) इति खशि मुमागमः।
12. 'मितनखे च' '(3-2-34) इत्यत्र मितशब्देन मितपर्यायाणामपि ग्रहणमिति मते '**अल्पम्पचः**' इत्यत्र खशि मुमागमो ज्ञेयः।

A. '**खारिम्पचामत्र विपक्वमन्नं** विष्वण्य सुष्वाप स रक्षिवर्गः॥' वा. वि. 3. 4.
B. '**अमितम्पचमीशानं** सर्वभोगीणमुत्तमम्।' भ. का. 6. 97
C. '**नखम्पचोष्णं** नलिनेक्षणानामुरोजमेवातितरामुपास्ते॥' च. भारते. 4. 56.
D. 'ऐव विद्वन् पितुः कामात् पान्तावल्पंपचान् मुनीन्॥' भ. का. 6. 97.